

بررسی مبانی فقهی بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی

حجت الاسلام هادی خوشنودی
حجت الاسلام سید محمد حیدری خورمیزی

سرشناسه	: خوشنودی، هادی، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی مبانی فقهی بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی/هادی خوشنودی، سیدمحمد حیدری خورمیزی.
مشخصات نشر	: قم: مصباح اندیشه، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۳۶ ص.
شابک	: ۳۰۰۰۰ ریال: ۳ - ۹۶۶۸۱۵ - ۶۲۲ - ۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۲۳.
موضوع	: خامنه‌ای، سید علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - -- دیدگاه درباره فقه
موضوع	: خامنه‌ای، سید علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - -- دیدگاه درباره انقلاب اسلامی
موضوع	: خامنه‌ای، سید علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - -- پیام‌ها و سخنرانی‌ها
موضوع	: فقه -- ایران -- تاریخ -- قرن ۱۴
موضوع	: ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷
شناسه افزوده	: حیدری خورمیزی، سیدمحمد، ۱۳۶۲ -
رده‌بندی کنگره	: DSR ۱۶۹۲
رده‌بندی دیویی	: ۹۵۵ / ۰۸۴۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۲۲۲۵۸۰

شناسنامه کتاب

بررسی مبانی فقهی بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی

مؤلف: هادی خوشنودی و سیدمحمد حیدری خورمیزی

ناشر: مصباح اندیشه / چاپ: احسان / ناظر چاپ: محمدجواد شکارچی

صفحه‌آرایی: حسن محسنی / شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه / قطع: رقعی

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۹

قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال / شابک: ۳ - ۵ - ۹۶۶۸۱ - ۶۲۲ - ۹۷۸

آدرس و تلفن مرکز پخش:

قم، بلوار غدیر، بعد از دانشگاه قم، مجتمع آموزش عالی شهید محلاتی

۰۹۱۲۶۵۲۸۰۲۸

دیباچه

مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از دانشجویان، ۴ نقطه مورد تأکید در بیانیه گام دوم را این گونه بر می‌شمارند: ۱. «عظمت حادثه انقلاب». ۲. «عظمت راه طی شده و کارکرد انقلاب تا امروز». ۳. «عظمت چشم‌اندازی که باید به آن برسیم»؛ ۴. «عظمت نقش نیروی جوان متعهد». معظم‌له در ادامه می‌فرمایند: «این چهار نقطه‌ای است که ما اینجا خواستیم [بیان کنیم]. البتّه من عرض کردم به اجمال؛ در یک بیانیه نمی‌شود خیلی این چیزها را تفصیل داد - یک کتاب یا دو کتاب باید نوشت - لکن، جا برای تفصیل و فکر و مطالعه و تعمیق این حرف‌ها وجود دارد».^۱

مجمع آموزش عالی شهید محلاتی (ره) در راستای تحقق منویات فرماندهی معظم کل قوا و همچنین عمل به رسالت اسلامی - انقلابی

۱. بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان در شانزدهمین روز از ماه مبارک رمضان، ۱۳۹۸/۳/۱

◀ بررسی مبانی فقهی بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی ▶

خطیر خویش پیرامون تربیت مربیان متعهد، انقلابی و کاوشگر، پس از دستور فرمانده محترم کل سپاه و تأکید نمایندهٔ محترم ولی فقیه در این نهاد مقدس مبنی بر واکاوی و تشریح و تفصیل بیانیه گام دوم انقلاب، در نخستین قدم، با همکاری دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام)، همایش تخصصی مبانی و راهبردهای تحقق بیانیهٔ گام دوم انقلاب را در دهم دیماه یک‌هزار و سیصد و نود و هشت با حضور پرشور دانشجویان جوان یعنی مصادیق افسران جنگ نرم و استادان فرهیخته یعنی فرماندهان این جبههٔ راهبردی به‌عنوان مقدمهٔ همایش بین‌المللی گام دوم انقلاب؛ الگوی نظام انقلابی تمدن‌ساز، برگزار نمود.

از جمله مواردی که در حاشیهٔ همایش و در قالب فراخوان از استادان و مدرسان و دانشجویان، مطالبه شد تدوین کتاب و مقاله با محوریت مبانی بیانیهٔ گام دوم بود که خوشبختانه این مهم با استقبال اندیشمندان و پژوهشگران روبرو شد. کتاب حاضر، اثری است که با تلاش محققان ارجمند جناب آقایان هادی خوشنودی و سید محمد حیدری خورمیزی در همین زمینه تدوین شده است.

مراحل پایانی گردآوری کتاب مصادف شد با ایام شهادت سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی، سردار بی‌همتایی که حیات پربرکتش نفس‌های دشمنان را به‌شماره انداخت و ان‌شاءالله شهادت سرشار از سعادتش نیز مقدمهٔ اضمحلال کاخ‌های پوشالی ظلم و استبداد را رقم خواهد زد. بر روح پرفتوح او و هم رزمانش درود می‌فرستیم و مجموعه آثار این همایش را

◀ دیباچه ▶

خاکسارانه به محضر عظیم شأن پیشکش می‌نماییم.
بی‌تردید این آغاز راه است و امیدواریم به فضل و یاری خداوند در
عرصهٔ عمل و اجرایی نمودن منویات فرماندهی کل قوا نیز توفیق رفیق
یارمان باشد که: «و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت و الیه انیب».

معاونت پژوهش

مجتمع آموزش عالی شهید محلاتی رحمته الله

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه
۱۵	ضرورت و اهمیت صدور بیانیه
بخش اول: مبانی ریشه‌ای و اصلی بیانیه گام دوم	
۲۳	فصل اول: حفظ نظام انقلابی
۲۳	۱. تثبیت نظریه نظام انقلابی
۲۵	۱-۱. پیشنهاد بحث
۲۶	۲-۱. تبیین مفهوم نظام
۳۹	۳-۱. تعیین مفهوم نظام در قاعده فقهی «ضرورت حفظ نظام و منع اختلال نظام»
۴۳	۴-۱. منابع مبنای دوم
۷۷	فصل دوم: مبنای دوم گام دوم (ولایت فقیه)

◀ بررسی مبانی فقهی بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی ▶

۱. معنای واژگان «ولایت» و «فقیه» در اصطلاح ولایت فقیه ۷۸
۲. ادله عقلی اثبات ولایت فقیه ۸۰
- دلیل اول، اصل تنزل تدریجی ۸۰
- دلیل دوم، حیات اجتماعی انسان ۸۳
۲. ادله نقلی ۸۵
- آیات مربوطه به ولایت فقیه ۸۶
- روایات مربوط به ولایت فقیه ۸۸
- ۱-۲. توقیع شریف ۸۹
- ۲-۲. مقبوله عمر بن حنظله ۹۲

بخش دوم: مبانی فقهی توصیه‌های بیانیه گام دوم

- فصل اول: مبانی فقهی اخلاق مورد نظر در بیانیه گام دوم ۹۹
۱. چیستی فقه و اخلاق ۱۰۱
 ۲. نیاز اخلاق به فقه و بی نیازی فقه از اخلاق ۱۰۴
 ۳. کارکردهای اخلاقی فقه، یا عدم نیاز به اخلاق، با وجود فقه ۱۱۰
 ۴. مضر بودن اخلاق جدای از فقه ۱۱۴
- الف. خودگرایی، فرو رفتن در خویش و بی اعتنایی به سرنوشت دیگران ۱۱۴
- ب. ظاهرگرایی و قشری گری ۱۱۶

ج. رهبانیت	۱۱۸
فصل دوم: مبانی فقهی اقتصاد مورد نظر در بیانیه گام دوم	۱۲۱
۱. تعریف نظام اقتصادی در اسلام	۱۲۳
۲. اهداف نظام اقتصادی در اسلام	۱۲۵
۳. مدار و گستره آزادی اقتصادی در اسلام	۱۲۶
۴. قواعد فقهی و اقتصاد	۱۳۱
۴-۱. کارکرد قواعد فقهی مرسوم	۱۳۲
۴-۲. کارکرد قواعد جدید	۱۳۷
۵. قاعده حاکمیت دولت اسلامی	۱۵۳
۶. قاعده تعاون	۱۵۷
۷. قاعده حجیت بازار مسلمانان	۱۵۸
۸. قاعده حق اولویت	۱۵۹
فصل سوم: مبانی فقهی عدم تسلط کفار	۱۶۱
۱. اهمیت قاعده	۱۶۳
۲. مفهوم قاعده	۱۷۱
۳. ادله مورد استناد قاعده	۱۷۲
الف) ادله لفظی	۱۷۲
ب) ادله لبی	۱۷۷

◀ بررسی مبانی فقهی بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی ▶

فصل چهارم: مبانی فقهی عدالت و مبارزه با فساد.....	۱۸۳
۱. مفهوم عدالت.....	۱۸۵
۲. فقه و عدالت.....	۱۸۷
۳. رابطه فقه سیاسی و عدالت.....	۱۸۹
۴. فقه و عدالت اقتصادی.....	۱۹۹
۵. عدالت در بودجه عمومی.....	۲۰۱
فصل پنجم: مبانی فقهی سبک زندگی.....	۲۰۵
۱. اهمیت سبک زندگی در بیانیه گام دوم رهبری.....	۲۰۵
۲. مفهوم سبک زندگی با توجه به فقه.....	۲۰۷
۱. انواع نگاه‌ها به فقه.....	۲۰۸
۲. دیدگاه‌های مختلف پیرامون نقش - فقه در ارائه سبک زندگی.....	۲۰۹
۳. بررسی موردی فقه و سبک زندگی.....	۲۱۴
۴. ارتباط فقه و حقوق.....	۲۲۱
کتابنامه.....	۲۲۳

مقدمه

محتوا و مضامین بیانیه گام دوم به عنوان منشور انقلاب اسلامی در نقطه عطف ۴۰ سالگی، بهترین گواه بر ارزشمندی فوق العاده این بیانیه است. امام راحل علیه السلام پاسخ به نیازهای امروز در حین حفظ اصالت فقهی را قابل جمع می دانست و معتقد بود اجتهاد اصیل و جواهری پویا تئوری انقلاب اسلامی است که قابل تعامل و جوشش است که البته کار بسیار عظیم و ظریفی است و از عهده هر کسی بر نمی آید و الحمدلله خلف صالح ایشان، با این بیانیه ارزشمند، ثابت کرد که

فقهی که می خواهد تمدن بسازد باید پاسخگوی نیاز دنیای معاصر هم باشد و ضمن حفظ پایه های اصیل فقهی آمادگی لازم را برای پذیرش تغییرات و تحولات داشته باشد.

مقام معظم رهبری در عین توصیفات واقع بینانه، پیرامون چهل سال انقلاب و ارائه ی تحلیلی دقیق و منصفانه، به کم و کاستی ها نیز اشاره

« بررسی مبانی فقهی بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی »

می‌کند و در کنار آن با نام بردن دلایل و قرائنی، علت تصور آینده‌ای روشن و موفق را برای مردم نشان می‌دهد.

با توجه به این فرمایشات معظم له نویسندگان کتاب بر خود لازم دانستند مبانی فقهی بیانیه ارزشمند گام دوم انقلاب اسلامی را در دو بخش مبانی ریشه‌ای و مبانی توصیه‌ها را در چند فصل بررسی تفصیلی کرده و قدمی در راستای تحقق آن برداریم.

قم المقدسه

هادی خوشنودی - سید محمد حیدری خورمیزی

۱۳۹۸/۱۱/۲۲

مصادف با اربعین سپهبد سردار شهید قاسم سلیمانی